

MODERN SVENSKA

1918-73

Funderar ni på språkriktighetspro-
blem? Vår spalt Modern svenska be-

handlar språkfrå-
gor av allmänt in-
tresse, som besva-
ras av professor
Carl-Eric Thors.
Sänd in frågor till
Dagboken som vi-
darebetordrar dem till språkvetaren.

1. En frågeställare tar upp uttalet av namnet **Ehrens-värd**. — I Sverige, där släkten Ehrens-värd fortlever, uttalas namnet "Ären-svärd", och regeln är där att namn på **Ehren-** uttalas "Ären-". Hos oss torde uttalet "Ärensvärd" också vara förhärskande. (Däremot förekommer inte uttalet "Ärnsvärd" i nutiden; det finns som känt hos Runeberg: "Ärnsvärds fäste".)

2. En insändare berör användningen av orden **ifall** och **huruvida**. Hon påpekar att **ifall** "används i tid och otid". — **Ifall** inleder en sats som anger ett villkor, en förutsättning: ifall han skulle komma, så bör han skriva under brevet. **Huruvida** inleder däremot en s.k. indirekt frågesats: Det är okänt, huruvida han har författat boken. **Huruvida** är skriftspråkligt, men på inget vis föråldrat. Någon tycker kanske, att det är svårt att hålla isär **huruvida** och **ifall**. Receptet är enkelt: använd ordet **om**, som täcker betydelserna hos **ifall** och **huruvida**. Skillnaden mellan dessa betydelser upprätthålls mycket skarpt i finska (**jos** mot **-ko, kö**), engelska (**if** mot **whether**) och tyska (**wenn** mot **ob**). I svenskan är i varje fall det felaktiga bruket av **ifall** stötande.

3. "Bör ordet **fullmäktige** uppfattas som singularis eller pluralis. Heter det alltså "fullmäktige är beslutfört eller beslutföra"? — Ordet **fullmäktig** har berört ett par gånger i den här spalten. Formen **fullmäktige** som beteckning för den valda församlingen är pluralis, och det heter således **fullmäktige är beslutföra**.

4. En frågeställare undrar vad uttrycket **det går vägen** betyder. Innebörden är "det lyckas". Jag har oftast sett det i idrottspalter, t.ex. "Han hoppades vinna två segrar, och det gick vägen". Uttrycket är naturligtvis ganska märkvärdigt — men kanske har allt kommer omkring inte egendomligare än många kända bildliga uttryck.